

TOTedu: UEECO com un espai educatiu comú d'oportunitats

Abans de començar a explicar la nostra pràctica educativa, cal definir què és **Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats**. Per això, no trobem millor manera que oferint un exemple pràctic del nostre dia a dia:

07:00h del matí.

Claudia es desperta per anar a classe. Apaga el seu despertador i es prepara per afrontar un nou dia. Es renta la cara. Es vesteix. Agafa una magdalena de la cuina i surt corrent cap a l'institut. Ja creuant el carrer recorda que ha oblidat el treball de Biologia i Geologia que havia de lliurar avui. Torna a casa, pressurosa, amb l'esperança d'arribar a l'Institut abans que soni el timbre.

06:00h del matí.

Malva es desperta per anar a classe. La seva mare l'ha despertat i l'anima a afrontar un nou dia. Es renta la cara. La seva mare l'ajuda a vestir-se i a pentinar-se. Es pren un got de llet a la cuina. El got de llet es derrama. La mare de Malva l'ajuda a canviar-se novament de roba i surten corrent cap a l'institut. Ja arribant al cotxe recorda que ha oblidat el seu comunicador a casa i, totes dues, tornen juntes a casa per recollir-lo, pressuroses, amb l'esperança d'arribar a l'Institut abans que soni el timbre.

08:10h del matí.

A la porta de l'Institut, ja tard, dues alumnes coincideixen trucant al timbre.

Una acompanyada per una motxilla i un treball de Biologia i Geologia.

L'altra acompanyada per la seva mare i un comunicador.

Cap d'elles es coneix, però aviat ho faran.

09:50h del matí.

Claudia comença la seva classe de Biologia i Geologia. Ja ha entregat la seva feina. Sap que a la UEECO avui es treballarà la Situació d'Aprenentatge "Celebrem" i, anticipant-se, ha reservat una hora a la Inclusió Invertida. Pregunta a la seva professora si hi pot acudir. Avui treballaran els al·lèrgens potencials i les intoleràncies, conceptes que també estudiaran a l'aula ordinària, però des d'un prisma diferent, donant-li utilitat per a la vida diària.

09:50h del matí.

Malva acaba la seva classe d'àmbit sociolingüístic, on ha treballat les competències del grup-classe adaptades al seu nivell de desenvolupament juntament amb el seu Pla d' Actuació Personalitzat. Agafa el seu comunicador i es dirigeix entusiasmada

cap a la porta. Avui a la UEECO hi ha inclusió invertida. Ella és VIP, no necessita reservar la sessió. Els seus companys d'aula li pregunten esperançats si avui hi poden acudir. Ella, amb un somriure i un gest els indica que no. Sap que avui les hores d'inclusió invertida estan plenes. "Sold Out". Tot reservat. Res en aquest món li fa més il·lusió.

09:52h del matí.

Dues alumnes es troben en una aula del centre, Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats. Cap d'elles es coneix, però han coincidit avui a la porta.

Una selecciona, mitjançant pictogrames, quins productes dolços i salats poden oferir per a l'esmorzar popular organitzat des d'Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats. L'altra, mentrestant, analitza la seva composició a la recerca d'al·lèrgens potencials.

Les dues alumnes són diferents.

Ambdues estan desenvolupant les mateixes competències, cadascuna adequada al seu nivell de desenvolupament, però ambdues es complementen. Treballen cooperativament amb l'única finalitat d'aconseguir un bé comú per a tot el centre: organitzar un esmorzar popular per a tothom, desenvolupant la Situació d'Aprenentatge "Celebrem".

Les dues alumnes són diferents, però ambdues són iguals.

Exercir el dret a les nostres rareses i despullar-nos de patrons de normalitat, just aquest és el camí cap a una veritable inclusió.

La següent experiència educativa que **documentem** a continuació és el començament d' un camí **innovador**, un dirigit a la transformació de les aules específiques.

Hi presentem com transformar completament una aula específica i convertir-la en Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats: un lloc on les diferències convergeixen en



igualtat, un on exercir el dret a les nostres rareses i despullar-nos de patrons de normalitat; un lloc on començar a transformar el nostre petit món.

Ho fem, doncs, a través de tres **objectius** concrets definits:

- La inclusió invertida.
- L'elaboració de situacions d'aprenentatge comunitàries.
- L'elaboració de programacions multinivell adreçades a tots els cursos de tot el nostre centre educatiu: IES El Torrelló.

La nostra única finalitat: transformar un espai educatiu excloent en un lloc on tots tenen cabuda. Un lloc on tot l'alumnat pot implementar el seu desenvolupament competencial, independentment de la seva modalitat d'escolarització; treballant en harmonia, colze amb colze; sent, alhora, tots diversos i tots iguals.

Perquè no hi ha cap altre camí cap a la **inclusió** que no concebi l'aula específica com un espai inclusiu més d'un centre educatiu.

La finalitat de presentar aquesta experiència educativa és fer-la **transferible** a altres centres educatius amb UECO i **aplicable** per tot aquell que se senti motivat per dur a terme aquesta transformació.

Ho fem partint de la nostra experiència els darrers cursos, els quals ens han atorgat uns resultats **efectius**, amb un **alt impacte** en el desenvolupament socio-emocional i competencial de tot l'alumnat del nostre centre.

Aquests resultats són **evidenciables** tant en la rutina intrínseca del dia a dia del centre educatiu com en l'**'avaluació** final dels objectius aconseguits per part de **tota la comunitat educativa**, destacant el seu especial impacte en el desenvolupament integral de tot l'alumnat del centre (ja sigui escolaritzat en modalitat UEECO o en modalitat ordinària) i del claustre docent.

La **coordinació i difusió** d'aquesta experiència educativa, és a dir, la construcció d'un espai educatiu comú d'oportunitats a la nostra UEECO, a través de la implementació



de la inclusió invertida, les situacions d'aprenentatge comunitàries i les programacions multinivell per a tot el centre educatiu, la duem a terme a través de plataformes i eines reconegudes per la Conselleria d'Educació.

Així doncs, utilitzem per a això la plataforma TEAMS on, dins del canal del nostre centre tot l'equip docent té accés a les situacions d'aprenentatge comunitàries de la nostra unitat i les cinc programacions multinivell que donen resposta dins de la UECO a tot l'alumnat del centre educatiu. De la mateixa manera, el claustre docent té accés a un document on es recullen les diverses competències específiques de tot el currículum d'educació secundària que es desenvolupen durant el curs a la UEECO. Finalment, també tenen accés a un document *Excel* on es registra l'assistència de l'alumnat escolaritzat en modalitat ordinària a la UEECO i quina ha estat la seva valoració, per tal d'agilitzar l'assistència a la UEECO a través de la inclusió invertida.

Aquest model de treball, reconegut com un exemple de bones pràctiques inclusives, es **difon** a través dels canals oficials del centre, així com a través de diverses jornades organitzades pel CEFIRE, on el personal de la UEECO realitza ponències sobre com implementar aquest model de treball en tots els centres educatius que disposin d'unitat específica.

Destacar, també, que la implementació d'aquesta pràctica educativa **no suposa cap despesa** ni inversió per al nostre centre educatiu, ja que utilitzem per dur-la a terme situacions d'aprenentatge comunitàries que es fonamenten en l'aprenentatge basat en problemes i, també, l'aprenentatge servei, oferint un producte final del qual pugui beneficiar-se tot el centre i, en determinades ocasions, també gran part de la comunitat educativa. D'aquesta manera, desenvolupem projectes **interdisciplinaris** fonamentats en el desenvolupament competencial vivencial, garantint l'adquisició de **competències significatives** per a la vida diària de l'alumnat participant a través de l'**aprenentatge cooperatiu**.

Finalment, pel que fa al model d'**avaluació**, aquest es basa en l'observació directa a l'aula dia a dia, garantint que l'alumnat prosperi en el desenvolupament i adquisició de les competències plantejades. Al seu torn, també duem a terme una avaluació sociològica del projecte "Un espai educatiu comú d'oportunitats", és a dir,



mesurem l'impacte que ha tingut en el nostre centre el desenvolupament d'aquest model de treball. Això ho fem a través de diversos qüestionaris adreçats als participants implicats en el desenvolupament d'aquesta pràctica: el claustre docent, l'alumnat escolaritzat en modalitat UEECO i l'alumnat escolaritzat en modalitat ordinària.

A continuació, analitzem breument com es desenvolupen els tres objectius d'aquesta pràctica educativa.

1. INCLUSIÓ INVERTIDA

Amb el desenvolupament d'aquest primer objectiu és on ens comencem a plantejar les preguntes que han donat forma a *Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats*. La resposta educativa per a tot l'alumnat es fonamenta a desenvolupar les mateixes Situacions d'Aprenentatge per a tot grup-classe i, a través del multinivell, donar respostes a les necessitats concretes de cadascun dels seus membres. Partint d'aquesta premissa, Per què no plantejar el mateix sistema de treball a la UEECO? Per què no obrir les nostres Situacions d'Aprenentatge a la resta d'alumnat del centre educatiu? Per què no crear un multinivell que doni resposta a les necessitats **concretes** de l'alumnat escolaritzat en modalitat UEECO i, ahora, que contempli el desenvolupament curricular de l'Educació Secundària Obligatòria? Aquesta opció ens ofereix la possibilitat que tot l'alumnat pugui participar voluntàriament de les Situacions d'Aprenentatge de la UEECO, oferint l'oportunitat d'adquirir les mateixes competències bàsiques desenvolupades a l'aula ordinària des d'un prisma diferent, un prisma funcional per a la vida diària.

I és just aquí, de la resposta a aquestes preguntes, on sorgeix i arrela al si de l'IES El Torrelló **Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats**.

Així doncs, fruit d'aquestes reflexions, sorgeix la nostra concepció d'Inclusió Invertida. Si les aules de referència donen resposta a l'alumnat escolaritzat en modalitat UEECO a través del multinivell desenvolupant Situacions d'Aprenentatge competencials, Per què no fer el mateix a la UEECO? Crear Situacions d'Aprenentatge



que permetin desenvolupar els programes específics del nostre alumnat i, alhora, a través del multinivell, permeti que se'n beneficiïn també l'alumnat de tot el centre.

Així doncs, partint d'aquesta idea, decidim crear Situacions d'Aprenentatge que donin resposta a les mateixes competències de l'aula ordinària, això sí, amb una aplicació totalment pràctica. I, de la mateixa manera, decidim fer-ho trobant l'equilibri entre les necessitats derivades dels programes específics del nostre alumnat i el currículum de les diverses matèries de l'Educació Secundària Obligatòria. Amb això, no perseguim una altra finalitat que beneficiar a tot l'alumnat del centre educatiu, prenent per bandera l'equitat, la igualtat d'oportunitats, la participació, la no discriminació i, per tant, la inclusió educativa.

Aquesta redefinició d'Inclusió Invertida ens ha permès anar un pas més enllà, ja no obrint les portes d'una unitat específica, sinó enderrocant els seus murs, integrant la unitat específica com un espai més del centre educatiu on desenvolupar projectes beneficiosos per a tot el centre, integrant-la en la dinàmica intrínseca del dia a dia com un servei més del centre educatiu. Això ens ha permès, com hem explicat amb anterioritat, eliminar el focus d'actuació d'un alumnat concret, d'un espai concret i d'una intervenció concreta. Ens ha permès transformar un espai educatiu excloent on determinats alumnes desenvolupen els seus programes específics, en un entorn obert a la totalitat de l'alumnat del centre. Un espai on dur a terme un desenvolupament competencial funcional per a la vida diària, respectant les competències que es treballen a l'aula ordinària i actuant, d'aquesta manera, com un **reforçador del desenvolupament competencial**. Es tracta doncs d'optimitzar al màxim aquesta experiència, poder dur a terme una actuació específica en un entorn ordinari, inclusiu, a través de l'aprenentatge cooperatiu, colze amb colze, amb els seus iguals.

No obstant això, com desenvolupem la inclusió invertida? Ho fem creant un horari remarcant les hores on hi hagi alumnes a la Unitat, i ho fem per tal de garantir una jornada educativa totalment inclusiva, ja que tot i que no podem garantir la presència del nostre alumnat a les aules ordinàries el 100% de la jornada, sí que podem garantir que es trobin acompanyats pels seus iguals tot el temps que romanen al centre educatiu. Així, en segon lloc, repartim aquest horari a totes les aules del

centre educatiu. Al seu torn, posem a disposició de l'alumnat un calendari de reserves a la Unitat on ells mateixos acudeixen per realitzar la seva reserva. En tercer lloc, a través de les sessions de tutoria, s'explica a l'alumnat el funcionament d'Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats. Amb això, duem a terme la sensibilització des d'un prisma diferent, un que posa el focus en la capacitat i no en les limitacions, un fonamentat a exercir el dret a les nostres rareses i despullar-nos de patrons de normalitat, acceptant la diferència com una característica inherent a l'ésser humà. Finalment, posem a disposició de l'equip docent un document compartit en el qual es registra l'assistència de l'alumnat a la Unitat i la valoració de la inclusió invertida, tal com hem explicat anteriorment, a través de Teams.

No obstant això, quines **normes** regeixen la inclusió invertida?

- L' alumnat, ho ha de comunicar al docent de l' aula i ha de ser aquest qui li doni permís per acudir-hi.

- Una vegada obtingut el permís, l' alumnat acudeix a la unitat per realitzar la reserva.

- L' alumnat acudeix a la Unitat amb el compromís de realitzar les tasques assignades pel docent. Si aquestes tasques no es realitzen l' alumnat perd el dret de tornar a acudir a la inclusió invertida.

- L' actitud de l' alumnat que acudeix a la inclusió invertida ha de ser positiva amb tot l' alumnat que s' hi trobi.

- Si s' observen faltes de respecte, l' alumnat queda exclòs de la seva participació en les Situacions d' Aprenentatge Comunitàries.

Així, finalment i a tall de síntesi, la **seqüència** per instaurar la inclusió invertida en una unitat és la següent:

1. Elaborar un horari on es remarcuin les hores en què hi ha alumnat dins de la Unitat.

2. Dur a terme un claustre formatiu per informar els diversos equips docents sobre el funcionament d'Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats.

3. Repartiment d'horaris a totes les aules del centre.



4. Sensibilització en les tutories i explicació del funcionament de la UEECO, instaurant el focus en la normalització de les diferències.

5. Establir el calendari de reserves a la UEECO perquè l'alumnat pugui realitzar les reserves.

2. SITUACIONS D' APRENENTATGE COMUNITÀRIES

Per desenvolupar les Situacions d'Aprentatge Comunitàries, en primer lloc, duem a terme una lectura generalitzada del Currículum de l'Educació Primària i, també, d'Educació Secundària Obligatoria. La finalitat d' aquesta lectura respon a la necessitat de crear una visió global d' allò que l' alumnat ha de saber fer en finalitzar l' Educació Bàsica. Respon a la necessitat de concretar quines competències ha d' haver desenvolupat i adquirit, des d' un prisma funcional per a la vida diària, i quina és la forma de transportar aquests coneixements adquirits a la seva vida adulta. Alhora, analitzem també les competències específiques que majors dificultats ofereixen a l' alumnat, aquelles que els resulta més difícil generalitzar i extreure una aplicació pràctica i funcional, per tal d' actuar com a reforçador competencial. Tot això respon a dues necessitats concretes: quines competències s' han de reforçar amb el desenvolupament d' aquestes Situacions d' Aprentatge Comunitàries i quines competències són imprescindibles per aconseguir que l' alumnat escolaritzat en modalitat UEECO pugui desenvolupar una vida adulta funcional i autònoma dins de les seves possibilitats.

Així doncs, després de dur a terme l' anàlisi competencial funcional i extreure' n els elements que volem desenvolupar amb les Situacions d' Aprentatge Comunitàries, és on ens plantejem la pregunta clau per poder formular les situacions: Com desenvolupar un producte final del qual pugui beneficiar-se tot el centre i, alhora, respondre en aquesta mateixa situació a les necessitats de tot l' alumnat.

D' aquesta manera, els **criteris** que ens han ofert la possibilitat de crear Situacions d' Aprentatge Comunitàries han estat els següents:

- Plantejar un producte final del qual es beneficiï tot el centre educatiu.
- Identificar les competències que requereixen d' un reforç addicional per a la seva desenvolupament i aplicació funcional.
- Seleccionar les competències indispensables perquè l' alumnat escolaritzat en modalitat UEECO pugui desenvolupar la suficient autonomia i funcionalitat en la seva vida adulta.
- Analitzar la programació de les diverses àrees del currículum de l' Educació Secundària per garantir l' actuació com a reforçador competencial.

Fruit de l'anàlisi d'aquests criteris sorgeixen tres Situacions d'Aprenentatge Comunitàries amb una durada trimestral: "Celebrem", "La nostra Falla" i "Ens ho hem guanyat".

- S.A Comunitària *Celebrem*:

Així, arribats a aquest punt, accedim de ple a les Situacions d'Aprenentatge Comunitàries. Ho fem doncs, seguint els criteris establerts amb anterioritat, això sí, utilitzant una metodologia basada en la resolució de problemes, plantejant un procés fonamentat en l' Aprenentatge Servei, combinat, al seu torn, amb un basat en Projectes.

Com ho fem? Plantegem, en primer lloc, una situació. En aquest cas, traslladem a l'alumnat que el nostre centre ens necessita, que tenim la missió d'organitzar una activitat per a tot l'Institut que doni resposta a l'últim dia del primer trimestre, just el dia abans de les vacances. Així doncs, la resposta al primer interrogant que es planteja en aquesta situació sorgeix de la pròpia UEECO, sorgeix del nostre propi alumnat. Després d'una insaciable pluja d'idees i fent ús del diàleg, del consens i d'una votació democràtica, obtenim la resposta definitiva: organitzar un esmorzar popular per a tot el centre. Un cop delimitat l' objecte final, el transmetem a l' alumnat de tot el centre educatiu i establim la data d' inici de la Situació d' Aprenentatge. La finalitat concreta d' aquesta situació d' aprenentatge és que, a través de l' Aprenentatge Servei, tot el centre s' involucri en un projecte comú, un del qual tot aquell que vulgui pugui beneficiar-se.

- S.A Comunitària *La nostra Falla*:

Un cop arribats a aquest punt assolim, amb la propera situació d'aprenentatge, el segon trimestre del curs. Aquesta situació va constituir l'any 2018 la base de construcció de tot el gran projecte que aquí estem desenvolupant. Va ser la que va permetre, en primera instància, crear una activitat per a tot el centre educatiu en la qual participara tot l'alumnat. En un primer moment, era considerada La Falla de l'Aula CyL, no obstant això, aleshores encara no s'havia dinamitzat el treball per competències en l'àmbit de desenvolupament curricular i l'activitat encara no permetia dur a terme un multinivell pròpiament dit, tal com ho entenem i construïm ara.

Així com les altres Situacions d'Aprenentatge Comunitàries posen el focus en l'adquisició de competències funcionals en la vida diària, amb el desenvolupament d'aquesta focalitzem la nostra atenció en el desenvolupament lingüístic, artístic i en desenvolupar capacitats de lideratge, prioritzant aspectes comunicatius i de creativitat.

Així doncs, en què consisteix "La nostra Falla"? Sent fidels a les nostres creences, aquesta situació d'aprenentatge es fonamenta, com totes les aquí plantejades, en el desenvolupament de les funcions executives i les diverses rutines de pensament que permetin al nostre alumnat desenvolupar els processos cognitius necessaris per "saber fer". Així, en primer lloc, plantejem un problema, hem de crear una falla i necessitem ajuda per a fer-ho. A través del brainstorming recollim totes les propostes aportades pel nostre alumnat seguint un criteri essencial: la temàtica ha d'estar relacionada amb una notícia de gran impacte social. Del resultat d'aquest procés, durant el passat curs acadèmic, sorgeix la temàtica de la Dana. Les falles, amb caràcter general, tenen una finalitat lúdica i de crítica social. No obstant això, donada la magnitud de la tragèdia esdevinguda, i a través del consens de tot l'alumnat de la unitat, el curs passat La Falla no va respondre a aquests criteris. El curs passat, La Falla, va ser un homenatge pròpiament dit. Van decidir, amb ella, oferir un reconeixement de ple respecte tant a víctimes com a voluntaris, creant al voltant d'ella un entorn de solemnitat i respecte convertint, d'aquesta manera, un monument dedicat a la crítica i a la sàtira social en una obra respectuosa en homenatge als damnificats.



Un cop delimitat el producte i la seva finalitat, igual que a la S.A. Celebrem, es fa una crida a tot l' alumnat del centre perquè participin en el seu desenvolupament i elaboració a Un Espai Educatiu Comú d' Oportunitats.

- S.A Comunitària *Ens ho hem guanyat*:

Arribem doncs, amb aquesta última Situació d'Aprenentatge Comunitària, al tercer trimestre del curs. És durant el desenvolupament d' aquesta situació on posarem realment de manifest les competències interioritzades pel nostre alumnat, és aquí on portarem a terme una avaluació activa, una avaluació real del procés de mobilització competencial. Aquesta avaluació no només la portarem a terme per valorar el grau de desenvolupament d' aquestes competències, sinó que anirem un pas més enllà, analitzant els instruments seleccionats, els processos de desenvolupament, la presa de decisions dels nostres alumnes i les raons que hi han desembocat, posant el focus d' atenció, sempre, en els processos implicats en el desenvolupament del saber pensar, saber decidir i saber fer.

Així, cal recordar en quin punt del procés d' Ensenyament-Aprenentatge ens trobem. Al llarg de tot el curs han dut a terme el procés de generalització dels aprenentatges per tal de consolidar un correcte desenvolupament competencial. El camí utilitzat per a això ha estat centrat en deu pilars d' actuació fonamentals: rutines de pensament, funcions executives, creativitat, gestió econòmica, interpretació de l' entorn a través de mapes, recerca activa d' informació de diversos tipus, fiabilitat de les fonts consultades, presa de decisions, instruccions i habilitats socials. Arribats a aquest punt, el nostre alumnat ha aconseguit consolidar gradualment les habilitats que li permetran, ja no només implementar habilitats per a la vida diària, sinó, a més, obrir noves sendes en el camí del seu procés d' aprenentatge. Així doncs, per tal de determinar els avenços realitzats proposem aquesta darrera Situació d'Aprenentatge Comunitària "Ens ho hem guanyat".

Aquesta situació té una doble intencionalitat, d' una banda, servir-nos per avaluar el grau de desenvolupament i consolidació de les competències i, a més, constituir-se com un reforçador positiu per al nostre alumnat. Però en què consisteix "Ens ho hem guanyat"? Oferim als nostres alumnes la possibilitat de fer una excursió

allà on ells vulguin, ja que considerem que la seva feina durant tot el curs ha estat excepcional i que, per això, mereixen una recompensa.

3. PROGRAMACIONS MULTINIVELL

Així doncs, arribats a aquest punt, cal matisar de quina manera hem donat resposta a tot l' alumnat del centre educatiu en una mateixa Situació d' Aprenentatge. L' instrument que hem utilitzat per a això ha estat l' elaboració de Programacions Multinivell que donin resposta des d' un nivell de desenvolupament competencial base fins a quart curs de l' Educació Secundària Obligatòria. Cal destacar que les programacions aquí explicades disten molt del concepte de programació convencional. Aquestes programacions són el fruit de cursos i cursos de docència directa amb alumnat amb necessitats educatives especials, observant, planificant i optimitzant els seus processos d' aprenentatge. Aquestes programacions responen directament als seus plans específics, a les seves necessitats concretes i, en definitiva, a garantir la seva funcionalitat en una propera vida adulta juntament amb els seus iguals. A través d' elles, anem concretant, a poc a poc, el currículum oficial fins a obtenir processos concrets i possibilitar la generalització dels aprenentatges per tal d' adquirir i desenvolupar competències funcionals per a la seva vida diària.

Així, encara que disposem de cinc programacions multinivell, cal destacar que tres d' elles responen a les necessitats concretes de l' alumnat escolaritzat en modalitat UEECO i les altres dues, responen al reforçador competencial associades a segon i quart curs de l' educació secundària obligatòria. La seva organització no és per competències, no és per àrees d' aprenentatge i tampoc ho és per sabers bàsics. Per desenvolupar-les, prenem com a referent les Situacions d'Aprenentatge d'Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats. Aquest enfocament ens permet optimitzar tant el nostre temps com el dels nostres alumnes. Ens permet desglossar, pas a pas, els senders d' aprenentatge del nostre alumnat, oferint-nos una eina pràctica no només per determinar el punt concret en què es troba el nostre alumnat sinó també determinar de manera objectiva l' evolució en el desenvolupament dels seus processos.



Així, un cop fet aquest aclariment, a continuació, explicarem detalladament com duem a terme la concreció curricular fins a constituir seqüències lògiques d'aprenentatge funcionals per a la vida diària.

Per elaborar les programacions multinivell partim, en primer lloc, de l'anàlisi dels elements programats en el Pla d'Actuació Personalitzat de cadascun dels nostres alumnes i, en conseqüència, dels seus diversos Programes Específics. El punt de partida d'aquest multinivell no pot ser altre, ja que, tot i que les Situacions d'Aprenentatge plantejades tenen un enfocament global, la seva finalitat última respon a implementar el desenvolupament competencial del nostre alumnat prenent com a referent el seu nivell actual de competència responent, d'aquesta manera, a les seves necessitats concretes. La concreció curricular, en el nostre cas, neix de l'anàlisi dels objectius dels programes específics ja que com a docents de Pedagogia Terapèutica i Audició i Llenguatge la nostra intervenció es focalitza a aconseguir un progrés significatiu en els objectius plantejats.

Després de dur a terme la seva anàlisi exhaustiva, apreciem que les necessitats de tot l'alumnat escolaritzat en modalitat UEECO responen a tres nivells concrets de desenvolupament competencial i que, al seu torn, els elements presents en els diversos programes (Programa Desenvolupament Autonomia Personal, Programa Aprenentatge Lectura i Escriptura, Programa Aprenentatge Matemàtiques i Programa Adquisició i Ús Funcional de la Comunicació, Llenguatge i Parla) es poden abordar des d'una perspectiva multidisciplinària en un mateix projecte.

Així, havent agrupat les seves necessitats en tres nivells diferents d'intervenció i observant que podem integrar tots els elements analitzats en una mateixa Situacions d'Aprenentatge, duem a terme, en segon lloc, la transformació d'aquestes **necessitats/objectius en tasques concretes d'execució** relacionades directament amb la seva vida diària integrades dins d'una mateixa situació.

D'aquesta manera, prenent com a punt de partida els elements dels diversos programes específics del nostre alumnat, en tercer lloc, duem a terme l' **assignació de competències clau** a cadascun d'ells. Obrim doncs, un món de possibilitats amb això, ja que un mateix objectiu del programa específic podem associar-lo fins a cinc

competències bàsiques diferents en funció de la metodologia utilitzada per al seu desenvolupament. Per a això, prenem com a referent les **competències específiques** del Currículum d' Educació Primària, ja que el seu grau de desenvolupament és baix o molt baix i no podem abastar aquelles pertanyents a l' Educació Secundària Obligatoria sense abans haver implementat correctament els descriptors operatius associats a l' Educació Primària. Al seu torn, seleccionem també les competències específiques associades als descriptors operatius que l' alumnat ha d' haver desenvolupat en finalitzar l' ensenyament bàsic, ja que és aquí on hem d' arribar, tot i que, no obstant això, allò important en el nostre cas no és la meta, sinó exprimir al màxim les oportunitats d' aprenentatge que ens ofereix el camí.

Així doncs, un cop delimitades les Competències Específiques, duem a terme la selecció dels criteris d' avaluació. La seva selecció ens permet delimitar el grau de desenvolupament de les competències seleccionades. Tot i que la seva selecció és textual, per garantir el desenvolupament dels elements dels diversos programes específics i, a més, respondre a les Situacions d' Aprenentatge plantejades, aquests han estat totalment adaptats a la nostra realitat com a centre, com a ciutadans d' un municipi i com a individus pertanyents a un grup social, d' aquesta manera, els hem dotat de significativitat en la seva vida diària.

Després d' adequar els criteris d' avaluació de les diverses competències específiques, associem cadascun d' ells a les diferents Situació d' Aprenentatge que els permetrà aquest desenvolupament competencial. Però, no obstant això, atès l' alt grau de complexitat que suposa per al nostre alumnat el desenvolupament dels processos cognitius que ens portin a la seva consecució, cal dur a terme un darrer nivell de concreció i, al nostre parer, el més important. Aquell que realment ens aporta la informació necessària per dur a terme una avaluació objectiva, una detecció imminent de dificultats que ens permeti reconduir la pràctica educativa, un que realment respongui al ritme de desenvolupament del nostre alumnat: Crear, per a cadascun dels criteris adaptats, una **seqüència lògica d' aprenentatge** que desgrane, pas a pas, tots aquells estadis pels quals ha d' avançar el nostre alumnat per a la consecució de la meta proposada, el desenvolupament pràctic de la tasca concreta d' execució. Es tracta doncs, de seqüenciar una tasca, a priori senzilla, per

tal d'establir el punt concret en què es troba cadascun dels nostres alumnes adequant-nos de manera respectuosa a cadascun dels seus processos d'aprenentatge, assolint amb la consecució de cadascun d'aquests estadis estar un pas més a prop de la generalització de l'aprenentatge.

Com es pot observar, en cap moment hem programat al voltant dels sabers bàsics. Considerem que aquests, en la nostra realitat diària, són un instrument que ens permet endolcir les situacions d'aprenentatge, però, no obstant això, totes elles giren al voltant del desenvolupament d'habilitats i competències funcionals per a la seva vida diària a través de la posada en escena de Situacions d'Aprenentatge basades en l'Aprenentatge Servei i l'Aprenentatge basat en Problemes. És important destacar, arribats a aquest punt, la importància que el nostre alumnat participi de totes les àrees curriculars amb el seu grup de referència adaptades al seu nivell de competència curricular, ja que aquesta és la clau per poder crear un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats, aquest factor ens permet elaborar Situacions d'Aprenentatge i Programacions Multinivell que responguin concretament a necessitats reals, a competències funcionals i que, a més, puguin servir de reforçador competencial per a tot l'alumnat del centre educatiu.

Tal com hem explicat amb anterioritat, tots els elements que creen Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats, la redefinició d'Inclusió Invertida, les Situacions d'Aprenentatge Comunitàries i les Programacions Multinivell destinades tant a l'alumnat escolaritzat en modalitat UEECO com a l'alumnat escolaritzat en modalitat ordinària, no sorgeixen d'una creació aïllada, sinó que es creen entrelaçades a l'uníson, en harmonia, combinant elements, en el moment just, en el lloc indicat, per tal d'oferir un entorn totalment inclusiu on no tots siguem iguals, sinó que tots siguem diferents, exercint el dret a les nostres rareses, despellant-nos de patrons de normalitat.

Així, per concloure la nostra proposta, únicament ens queda analitzar l'**avaluació**, tant de les competències desenvolupades en les diverses programacions com la nostra pròpia pràctica docent. Analitzarem doncs, breument, com duem a terme l'avaluació del procés d'aprenentatge i, en segon lloc, com ho fem amb el

procés d' ensenyament, donant per conclòs el desenvolupament d' aquest projecte amb una avaluació sociològica dels resultats.

AVALUACIÓ DE LES COMPETÈNCIES

L' avaluació de les competències pot resultar una tasca de gran complexitat, però, no obstant això, tal com nosaltres hem constituït les Programacions Multinivell i les diverses Situacions d' Aprenentatge, ens resulta un procés molt accessible i intuïtiu. En haver pres com a punt de partida per programar una tasca concreta d' execució extreta directament de l' anàlisi dels objectius dels seus Programes Específics i haver-la transformat, al seu torn, en tasques que conformen una seqüència lògica d' aprenentatge, la valoració del desenvolupament competencial s' ha simplificat prou per integrar aquesta avaluació en una part activa del desenvolupament de les seves pròpies programacions. Així, com que la construcció de la seqüència lògica d' aprenentatge és un procés dinàmic en constant canvi, adaptant-nos contínuament a les necessitats del nostre alumnat i al seu procés d' aprenentatge, considerem que una competència específica es troba en procés d' adquisició quan existeix una evolució positiva a través dels diferents estadis que conformen el seu desenvolupament.

Així, si no observem evolució positiva al llarg de les diverses tasques, reformulem la seqüència lògica per tal de reajustar-la a les característiques essencials de cadascun dels nostres alumnes, ja que cadascun d' ells ha de trobar el seu propi camí per assolir la generalització dels seus aprenentatges i, això, només és possible mitjançant l' observació, ajustant contínuament el camí d' aprenentatge per adaptar-lo a cadascun d' ells.

Però, no obstant, quan considerem una avaluació en negatiu? Aquesta avaluació, a la nostra UEECO, no té cabuda, almenys no des del punt de vista del procés d' aprenentatge, sinó des del procés d' ensenyament. Considerem, doncs, que, si un alumne no ha progressat al llarg de tota l' avaluació en el desenvolupament de les competències, aquest, no és responsable del procés, doncs els qui hem d' adaptar el camí som nosaltres, els seus docents.

Afortunadament, com el procés de reformulació dels diversos estadis de la seqüència lògica d'aprenentatge és constant al llarg de tot el curs, mai ens hem vist en la situació de dur a terme una avaluació en negatiu des d'aquest punt de vista. I, si així hagués estat, qui ha de reformular el procés d'Ensenyament-Aprenentatge som nosaltres, no el nostre alumnat, doncs pensem que la base per oferir un procés educatiu personalitzat és que siguem nosaltres, els docents, els qui ens adaptem totalment al nostre alumnat i no el nostre alumnat a nosaltres, ja que el procés en sí d'aprenentatge és seu, no nostre. Així, encara que no és l'habitual dins de la nostra UEECO, únicament considerem una avaluació negativa en el supòsit que el nostre alumnat no mostri una actitud positiva davant el procés d'aprenentatge, és a dir, es negui a col·laborar en el desenvolupament de les Situacions d'Aprenentatge, però, no obstant això, aquesta variable no sol presentar-se en Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats.

AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

Per finalitzar amb el desenvolupament d'aquest projecte, únicament ens queda explicar com duem a terme l'avaluació de la pràctica docent, és a dir, l'avaluació del procés d'ensenyament. Per a això, escapem de convencionalismes i, com no podria ser d'una altra manera, li donem una altra volta de 180° al procés per fer-ho nostre, per adaptar-lo a la realitat del nostre dia a dia, des d'un enfocament de funcionalitat complet. Partim per a això de la Planificació Centrada en la Persona iniciada en la dècada dels 80 per *O'Brien, Mount, Pearpoint, Forest* i *Smull* i, a més, de les vuit dimensions de la qualitat de vida, recurrent, doncs, als autors *Schalock* i *Verdugo*.

Pot semblar, en primera instància, que l'elaboració de les Programacions Multinivell respon de manera generalitzada a les necessitats del nostre alumnat, però res més lluny de la realitat. Mitjançant la seva planificació i desenvolupament incidim directament en les peculiaritats úniques dels nostres alumnes, garantint que cadascun d'ells estableixi les seves pròpies fites i elabori, dins de les seves possibilitats, el seu propi pla d'acció per obtenir-les. Així, un dels ítems establerts per dur a terme la valoració de la nostra pròpia pràctica docent es fonamenta en garantir que cadascun dels nostres alumnes aconsegueixi fer seu el procés d'aprenentatge i a més, amb això,

establir el seu propi camí fins a la consecució d' una meta, fins a obtenir la generalització dels aprenentatges duts a terme.

Com ja hem citat, a més, integrem les vuit dimensions de la qualitat de vida analitzades pels autors *Schalock y Verdugo*, per fer-les nostres, reformulant-les i convertint-les en ítems essencials en el desenvolupament de la nostra pràctica docent. Així, mitjançant aquesta transformació, obtenim una escala de valoració pràctica, funcional i intuïtiva que ens permet definir exactament si la nostra pràctica educativa ha respost a totes i cadascuna de les necessitats vitals del nostre alumnat a través de preguntes concretes:

- He garantit el desenvolupament emocional positiu en el meu alumnat?
- He facilitat contextos de relació amb els seus iguals?
- He proporcionat aquells "materials" indispensables perquè el meu alumnat desenvolupi les competències programades?
- Amb el plantejament del procés E-A ¿he garantit el desenvolupament personal dels meus alumnes?
- He proporcionat pautes implícites a través del procés per vetllar pel seu propi benestar físic i autocura?
- ¿Potencie la seva autodeterminació a través de les diverses metodologies utilitzades
- He fet tot el possible per garantir la inclusió amb els seus iguals?
- Al llarg del curs, he garantit el respecte dels drets del meu alumnat o he intervingut en situacions on considerava que no s'estaven respectant els seus drets?
- ¿He facilitat el camí per aconseguir que estableixin metes, dins de les seves possibilitats, i trobar els seus propis camins cap a la consecució de les mateixes?

I així, amb la formulació i resposta a aquestes simples preguntes, portem a terme una anàlisi pràctica i funcional que ens garanteix que la nostra pràctica docent ha abastat tots els àmbits de desenvolupament del nostre alumnat,



optimitzant al màxim els seus processos d'aprenentatge a través d'una experiència plenament inclusiva.

AVALUACIÓ SOCIOLÒGICA

Finalment, duem a terme una avaluació de caràcter sociològic per tal de mesurar els resultats de la proposta pedagògica que portem desenvolupant cinc anys. La finalitat de la mateixa és implementar propostes de millora i continuar polint els resultats d'aquest model de treball, per tal que tots els agents implicats en els mateixos se sentin còmodes i exprimeixin al màxim els avantatges de la UEECO com Un Espai Educatiu Comú d'Oportunitats. Així, duem a terme un qüestionari dirigit a l'alumnat escolaritzat en modalitat UEECO per valorar com s'han sentit amb l'experiència, un altre adreçat a l'alumnat escolaritzat en modalitat ordinària que hagi participat per valorar propostes de millora així com l'impacte en el seu desenvolupament socio-emocional i, finalment, un darrer qüestionari adreçat al claustre docent per valorar la coordinació, recollir propostes de millora, col·laboracions interdepartamentals i, finalment, la seva sensibilització respecte a la seva concepció d'una Unitat Específica.